

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Стратегічне управління сталим розвитком»

Ступінь освіти	Магістр «Менеджмент організацій і логістика» «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» «Адміністративний менеджмент» «Управління проектами»
Освітня програма	
Тривалість викладання	1 чверть
Заняття:	5 годин на тиждень
Лекції	3 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Стратегічне управління сталим розвитком»

Інформація про викладачів:

Іванова Марина Іллівна (лекції та практичні),
професор, доктор економічних наук

Персональна сторінка:

<https://mvs.nmu.org.ua/ua/teachers/Ivanova/>

E-mail:

ivanova.m.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Стратегічне управління сталим розвитком – нова генерація менеджерів повинна розуміти, як виконувати свої професійні функції, враховуючи принципи сталого розвитку, знати моделі сталого виробництва та споживання, вміти використовувати міжнародні добровільні стандарти менеджменту сталого розвитку та інструменти оцінки сталості економічної діяльності; оцінювати наслідки своїх дій та розробок з урахуванням інтересів

інших зацікавлених сторін, у тому числі майбутніх поколінь володіти методами адаптивного менеджменту, виходячи за межі традиційних рішень і застосовуючи у своїй професійній діяльності глобальний і системний підхід.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічне управління сталим розвитком» є формування компетентностей необхідних для прийняття управлінських стратегічних рішень у подальшій професійній діяльності згідно з принципами сталого розвитку.

3. Завдання курсу:

- *ознайомити* здобувачів вищої освіти з розвитком концепції сталого розвитку у світі та в Україні; принципами та цілями сталого розвитку, завданнями та індикаторами сталого розвитку бізнес діяльності;

- *розглянути* основи циркулярної економіки та моделі сталого виробництва і споживання, їхні принципи, показники та особливості використання у різних галузях виробничої діяльності;

- *вивчити* інструменти оцінки сталості економічної діяльності на рівні підприємства та ланцюгу створення вартості;

- *сформувати навички* з використання принципів і методів управління сталим розвитком в різних галузях економічної діяльності, спираючись на добровільні міжнародні стандарти сталого розвитку.

4. Результати навчання:

- *розуміти* фундаментальні принципи сталого розвитку, моделі сталого виробництва і сталого споживання, завдання циркулярної економіки на різних рівнях стратегічного управління;

- *знати* методики та кількісні показники з оцінки та обґрунтування шляхів досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року на рівні підприємства та у ланцюгах створення вартості;

- *знати* сучасні інструменти та практики вимірювання сталості в різних галузях економічної діяльності;

- *знати* міжнародні добровільні стандарти сталого розвитку та розуміти процедури їх інтеграції в систему управління економічною діяльністю;

- *вміти* обґрунтовувати рішення із забезпечення довгострокової сталості підприємства з позиції участі в регіональних / глобальних ланцюгах та мережах створення вартості;

- *демонструвати навички* з використання методів вимірювання, оцінки стійкості економічної діяльності, розробки рекомендації з підвищення її відкритості та відповідальності перед усіма зацікавленими особами, у тому числі майбутніми поколіннями;

5. Структура курсу

Тематика занять	Вид занять	Ресурси
Тема 1. Сутність концепції сталості розвитку	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493
1.1 Основна ідея сталого розвитку. Концепція сталого розвитку		
1.2 Етапи концептуалізації сталого розвитку		
1.3 Принципи сталого розвитку. Цілі сталого розвитку до 2030 року		
1.4 Проблеми сталості розвитку у різних сферах економічної діяльності		
Тема 1. Сутність концепції сталості розвитку Оцінка проблеми сталості розвитку у різних сферах економічної діяльності	Практичні заняття	Кейси «Стратегічне управління сталим розвитком»
Тема 2. Складові моделі сталого розвитку		Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493
2.1 Особливості моделі реалізації сталого розвитку. Економічна складова моделі сталого розвитку.		
2.2 Поняття сталого виробництва та споживання. Метрики вимірювання сталості економічного розвитку підприємства. Цілі та показники «зелених» ринків.		
2.3 Поняття екологічної сталості розвитку. Метрики вимірювання екологічної сталості розвитку підприємства.		
2.4 Поняття соціальної сталості розвитку. Метрики вимірювання соціальної сталості розвитку підприємства.		
Тема 2. Складові моделі сталого розвитку Вимірювання сталості виробництва та споживання у промисловості	Практичні заняття	Кейси «Стратегічне управління сталим розвитком»
Тема 3. Добровільні стандарти управління сталим розвитком	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493
3.1 Поняття добровільних стандартів та ініціатив з управління сталим розвитком		
3.2 Види та системи добровільних стандартів сталого розвитку		
3.2 Особливості використання міжгалузевих стандартів сталого розвитку у різних галузях економічної діяльності		
3.4 Практики країн ЄС та України з використання галузевих стандартів в управлінні сталим розвитком виробничих сфер		
Тема 3. Добровільні стандарти управління сталим розвитком Практики використання міжгалузевих стандартів сталого розвитку на підприємствах ЄС та України	Практичні заняття	Кейси «Стратегічне управління сталим розвитком»
Тема 4. Система менеджменту сталого розвитку підприємства	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493
4.1 Завдання, принципи та моделі управління		

сталим розвитком підприємства		se/edit.php?id=2493
4.2 Стратегії і методи управління сталим розвитком підприємства		
4.3 Управління сталим розвитком у ланцюгах створення цінності		
4.4 Розробка та впровадження програм переходу підприємств до сталого розвитку		
Тема 4. Система менеджменту сталого розвитку підприємства Практики використання галузевих стандартів сталого розвитку на підприємствах ЄС та України	Практичні заняття	Кейси «Стратегічне управління сталим розвитком»
Тема 5. Стратегія сталого розвитку країн ЄС і України	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/edit.php?id=2493
5.1 Етапи концептуалізації сталого розвитку		
5.2 Глобальні рухи та основні міжнародні документи зі сталого розвитку		
5.3 Сучасна тенденція до багатомірності концепції сталого розвитку		
5.4 Зміст та елементи стратегії сталого розвитку ЄС та України		
Тема 5. Стратегія сталого розвитку країн ЄС і України Стратегії та інструменти управління сталим розвитком підприємства	Практичні заняття	Кейси «Стратегічне управління сталим розвитком»
Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок		Тести і відкриті запитання

6. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

7. Система оцінювання та вимоги

7.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

7.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)</p>	<p>Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, кейсів.</p> <p>Кількість балів за кожне питання наведена у екзаменаційних білетах. Відповіді на питання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.</p> <p>Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100</p>
---	---

7.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 1 бал.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому: 5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, доповнення еталону інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

7.4. Критерії оцінювання *кейсів*:

У підсумку за розв'язання кейсу можна отримати максимально 5 балів, додавши такі складові:

Ідентифіковано проблему менеджменту сталого розвитку – 1 бал;

Описано проблему (пояснено її сутність, негативні наслідки) – 1 бал;

Наведені нормативні документи, на які можна послатися під час вирішення проблеми – 1 бал;

Зроблено висновок та знайдено рішення проблеми кейсу на основі нормативних документів – 2 бали;

8. Політика курсу

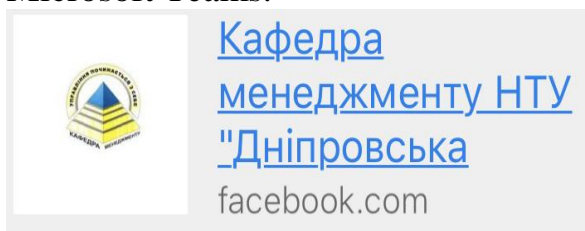
8.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

8.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри менеджменту у Facebook.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

8.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

8.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

8.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Інструктаж. Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

Діалог. За допомогою запитань викладач мотивуватиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія, дебати. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Самостійне спостереження (навчання, дослідження). Це безпосереднє самостійне сприймання явищ дійсності у процесі навчання.

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Кейси. Пошук проблемної ситуації реальної діяльності підприємства, через яку спостерігається негативний ефект, та обґрунтування оригінального її рішення, спираючись на відомі факти або необхідність отримання додаткової інформації.

Аналіз. Сутність його полягає у вивченні предметів чи явищ за окремими ознаками і відношеннями, у поділі на елементи, осмисленні зв'язків між ними.

Синтез. Полягає в уявному або практичному поєднанні виокремлених під час аналізу елементів або властивостей предмета в єдине ціле.

Порівняння. За його допомогою встановлюють спільні і відмінні ознаки предметів і явищ.

Узагальнення. Цей метод передбачає перехід від одиничного до загального, від менш загального до більш загального шляхом абстрагування від специфічного і виявлення притаманних явищам загальних ознак (властивостей, відношень тощо) при осмисленні понять, суджень, теорій.

Конкретизації. Допомагає перейти від безпосередніх вражень до розуміння сутності того, що вивчається: результати конкретизації постають у формі прикладів, схем, моделей тощо.

Для заохочення шерінгу ідеями та вільного мовлення в умовах навчання один в одного використовуються методи:

Виступ. Питання навколо певної тем обговорюється у групах і потім оприлюднюється з подальшою дискусією.

10. Ресурси і література

1 Ivanova M., Arkhopenko T. Sustainable development indicators in industrial

value chains. In: Sustainable production and consumption in industry: challenges and opportunities. Collection of scientific articles. Ed.: Shvets V., Palekhova L. Dnipro-Cottbus: Accent, 2022 (184 p.). P. 31–35.

2 Іванова М., Грошелева О. Удосконалення механізму діагностики банкрутства на засадах адаптивного управління // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – Херсон: 2018. – № 31 (20). – Т. 1. – С. 151–155.

3 Палехова Л. Л. Управління сталим розвитком: довідник базових понять. Дніпро: НТУ «Дніпровська Політехніка», 2020. 332 с.

4 Управление устойчивым развитием в условиях переходной экономики: монография: 2-е изд., перераб. и доп. / М. Шмидт, Б. Хансманн, Д. А. Палехов, Г. Г. Пивняк, Ю. С. Шемшученко, А. Ф. Павленко, А. Г. Шапарь, В. Я. Швець, Л. Л. Палехова. Днепропетровск-Коттбус: НГУ-БТУ, 2016. 432 с.

3Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

4 Цілі сталого розвитку в Україні. Представництво ПРООН в Україні. URL: <http://sdg.org.ua/ua/sdgs-and-governments> (дата звернення: 02.08.2020)

5 Швець В. Я., Палехова Л. Л., Палехов Д. Адаптивний менеджмент для цілей циркулярної економіки. Будівництво, матеріалознавство, машинобудування: зб. наук. праць. Вип. 99. ДВНЗ «Піднепр. держ. академія буд-ва і архітектури». Дніпро, 2017. С. 208-212.

6 Palekhov D., Palekhova L. Responsible Mining: Challenges, Perspectives and Approaches. *Sustainable Global Value Chains. Natural Resource Management in Transition [Eds.: Giovannucci D., Hansmann B., Palekhov D., Schmidt M.]*. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg, 2019. P. 521 -544.

7 Palekhova L., Palekhov D. Anwendung von Energieeffizienzkriterien für Marktstrategien von Großunternehmen in den Transformationsländern. *Energieeffizienz im Bauund Maschinenwesen [Herausgeber: K.Fraña, S.Simon, J.Grunewald]*. Technische Universität in Liberec, 2017. P. 44-53.

8 Shvets V., Palekhova L., Palekhov D., Simon S. Energy efficiency criteria as a focus for market-driven strategies of large companies in transition economies. *Naukovyi Visnyk NHU*. № 6, 2018. P. 21 -26.

11. Передумови вивчення дисципліни

Перед вивченням дисципліни передбачається, що на попередньому рівні освіти вже здобути такі результати навчання:

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф1 Проектний підхід в управлінні організаціями	РН4 Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї
	РН11 Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах
Ф2 Управління ефективністю бізнес-процесів організацій	РН9 Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)
	РН10 Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)
	РН12 Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією
Ф3 Ризик-менеджмент	РН1 Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах
	РН2 Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
	РН5 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність